

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/38/2013
Identifikačné číslo spisu:	8012200408
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8012200408.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom Komenského 50, Košice, proti žalovanému: Okresný úrad Vranov nad Topľou, so sídlom Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou (pôvodne Správa katastra Vranov nad Topľou), o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej č. k. UP 1/2012-Ro zo dňa 12. apríla 2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/15/2012-59 zo dňa 29. novembra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/15/2012-59 zo dňa 29. novembra 2012 r u š í a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove napadnutým uznesením zastavil konanie podľa § 250d ods. 3 O.s.p., keďže žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vykonaním zápisu vlastníckeho alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností nevznikajú, nemenia sa, ani nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Vykonanie záznamu preto nie je podľa názoru krajského súdu rozhodnutím správneho orgánu. Žalobca sa domáhal preskúmania tej časti rozhodnutia žalovaného, ktorým zrušil vykonaný záznam v katastri. Keďže vykonanie zápisu záznamom do katastra nehnuteľností nie je rozhodnutím správneho orgánu podľa § 244 ods. 3 O.s.p., zápis údajov formou záznamu do katastra nemôže byť predmetom preskúmania súdom v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. Rozhodnutie o vyhovení protestu prokurátora má povahu procesného rozhodnutia, ktoré tiež nemôže byť predmetom preskúmania súdom podľa § 248 písm. a) O.s.p.

3. Proti tomu uzneseniu podal žalobca včas odvolanie z dôvodov, že uznesenie krajského súdu vychádza

z nesprávneho právneho posúdenie veci a postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

4. Podľa jeho názoru mal krajský súd použiť ustanovenie § 244 ods. 2, podľa ktorého v správnom súdnictve súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy. Postupom správneho orgánu je jeho činnosť, ktorou správny orgán realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Ide o aktívny postup podľa procesných i hmotnoprávných noriem, ktoré správny orgán oprávňuje a zaväzujú na úkony v priebehu konania. Krajský súd mal preto záznam kvalifikovať ako postup správneho orgánu.

5. Žalobca ďalej uviedol, že povinnosť vykonať záznam vyplýva priamo zo zákona a sú s ním spojené konkrétne práva a povinnosti správneho orgánu i účastníkov konania. Vecné bremeno v prospech žalobcu ako vlastníka verejných vodovodov a verejných kanalizácií vzniklo na základe § 20 zákona č. 442/2002 Z.z. a zrušením vykonaného záznamu správny orgán porušil právo na zápis vecného bremena v katastri nehnuteľností.

6. Týmto postupom boli priamo dotknuté aj ďalšie práva a oprávnené záujmy žalobcu, systematické nerešpektovanie práv a povinností zo zákonného vecného bremena vlastníckymi, či nájomníkmi dotknutých nehnuteľností v podobe bránenia uloženiu potrubia pri výstavbe inžinierskych sietí, či porušovania ochranného pásma potrubí zastavaním stavbami spojenými pevným základom so zemou s odôvodnením, že k dotknutým pozemkom neexistujú žiadne oprávnenia žalobcu, pretože nie sú na listoch vlastníctva evidované.

7. Navyše stavebné úrady pod sankciou uloženia pokuty od žalobcu požadujú, aby s vlastníckymi dotknutých pozemkov zriaďovali zmluvné vecné bremená s odôvodnením, že zákonné vecné bremeno neakceptujú, pokiaľ nebudú zapísané na listoch vlastníctva. Krajský súd mu tak odňal možnosť konať pred súdom.

II.

8. V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou odo dňa 01. októbra 2013 obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona a podľa ods. 4 citovaného ustanovenia pôsobnosť obvodného úradu životného prostredia, obvodného pozemkového úradu, obvodného lesného úradu, obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a správy katastra ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad.

9. Na základe citovaného zákonného ustanovenia má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Správy katastra Vranov nad Topľou ako žalovaného nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Vranov nad Topľou. Uvedená právna zmena sa premietla v zákone č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších právnych predpisov (katastrálny zákon) najmä prostredníctvom novelizovaného znenia najmä ustanovení § 11 (miestnymi orgánmi štátnej správy na úseku katastra sú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak) a 18 ods. 2 (okresný úrad podľa písm. a/ rozhoduje v katastrálnom konaní podľa písm. b/ až k/).

10. Preto bude s týmto právnym nástupcom Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej konať na strane žalovaného. Pod všeobecným označením žalovaného je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán, ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

III.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.)

preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, nakoľko mu krajský súd odňal právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy. V tomto vidí Najvyšší súd naplnenie zrušovacieho dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

12. V uvedenom konaní sú relevantné nasledujúce právne ustanovenia:

Podľa § 34 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z. práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklepom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

13. Zo spisu krajského súdu vyplýva, že žalobca podal žalobu proti rozhodnutiu Správy katastra Vranov nad Topľou č. k. UP 1/2012-Ro zo dňa 12.4.2012, ktorým podľa ust. § 22 ods. 1 písm. b) a podľa § 26 ods. 1 a 2 zákon o prokuratúre protestu prokurátora č. Pd 17/12-4 zo dňa 27.3.2012 vyhovel a napadnuté opatrenie, záznam pod č. Z-2203/09 zo dňa 9.10.2009 zrušila.

14. Je nepochybné, že vykonaním zápisu vlastníckeho práva alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností alebo jeho zrušením na jednej strane nevznikajú, nemenia sa ani nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb (bližšie viď rozhodnutie publikované pod č. R 96/1994). Samotný zápis záznamu do katastra nehnuteľností alebo jeho zrušenie sa nevykonáva na základe rozhodnutia správneho orgánu, ktoré je predpokladané v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p.

Avšak v správnom súdnictve sa neposkytuje iba súdna ochrana hmotným právam jednotlivcov v oblasti verejného práva, ale vykonáva sa aj prieskum zákonnosti postupu správneho orgánu bez ohľadu na to, či je zavŕšené vydaním rozhodnutia.

15. Práve tento moment zákonodarca zdôraznil prostredníctvom zrušovacieho dôvodu zakotveného v ustanovení § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. Váda v konaní bližšie vymedzená prostredníctvom ustanovenia § 250i ods. 3 O.s.p. sa týka predovšetkým postupu, t.j. správny súd je povinný z úradnej povinnosti preveriť zákonnosť postupu, napríklad vykonaného záznamu v katastrálnom konaní ako aj jeho zrušenia, pokiaľ sa vzťahuje na tento záznam klauzula obsiahnutá v čl. 46 ods. 2 ústavy.

16. Najvyšší súd odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru (sp. zn. 5 Sžf/11/2009), že:

„Je pravdou, že článok 46 ods. 2 posledná veta Ústavy Slovenskej republiky modifikoval hranice súdneho prieskumu správnych rozhodnutí v prospech všetkých, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd.“

Preto už aj v niekoľkých rozhodnutiach (napríklad sp. zn. 1 Sžr/13/2012, 1 Sžr/102/2012, 10

Sžr/174/2011 a 1 Sžr/166/2012) vyslovil, že záznam vykonaný v katastrálnom konaní súdnemu prieskumu podlieha. Podľa názoru Najvyššieho súdu rovnako možno postupovať aj pri jeho zrušení.

17. Ďalej Najvyšší súd dáva do pozornosti, že postup katastrálneho orgánu spočívajúcim vo vykonaní záznamu podľa § 34 zák. č. 162/1995 Z.z. viaže zákonodarca na splnenie striktných podmienok, pričom opúšťa vkladovú kombináciu založenú na dvoch fázach nadobúdania, t.j. titulus aquirendi a modus aquirendi.

Práve splnenie uvedených podmienok pri zázname týkajúcom sa vecného bremena sú predmetom súdneho prieskumu vykonávaného v tomto prípade správnym súdom v zmysle ústavného imperatívu zakotveného v čl. 46 ods. 2 ústavy. Preto nie je možné každý záznam vyhodnotiť ako právno-aplikačný akt katastrálneho orgánu, ktorý je mimo prieskumnú právomoc v zmysle § 104 ods. 1 O.s.p.

18. Najvyšší súd je preto toho názoru, že Krajský súd v Prešove rozhodol o zastavení súdneho prieskumu predčasne.

19. Preto bude úlohou krajského súdu v ďalšom konaní vysporiadať sa s námietkami žalobcu a na ich základe rozhodnúť o podanej žalobe.

20. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

21. O náhrade trov konania rozhodne krajský súd v novom konaní v súlade s § 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).